

Ўзбекистон Республикаси
Молия вазирлиги

«14» декабрь 2022 йил
№ 06/17-01-32/278

Ўзбекистон Республикаси
Давлат солиқ қўмитаси

«14» декабрь 2022 йил
№ 2022-42

Крипто-активлар операцияларининг бухгалтерия ҳисоби тўғрисида АХБОРОТ ХАБАРИ

Тадбиркорлик субъектларига крипто-активлари операцияларини ҳисобга олишни ташкил этиш бўйича услубий ёрдам кўрсатиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси куйидагиларни маълум қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 3 июлда “Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиётни ва крипто-активлар айланмаси соҳасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3832-сонли қарорига мувофиқ:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида крипто-активларидан тўлов ёки тўловни қабул қилиш воситаси сифатида фойдаланиш тақиқланади;

юридик ва жисмоний шахсларнинг крипто-активлар айланмаси билан боғлиқ операциялари, жумладан, норезидентлар томонидан амалга ошириладиган операциялар солиқ солинадиган объект ҳисобланмайди, мазкур операциялар юзасидан олинган даромадлар эса солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича солиқ солинадиган базага киритилмайди;

2023 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва юридик шахслари крипто-активларини сотиб олиш, сотиш ва (ёки) алмаштириш бўйича операцияларни фақат қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда миллий хизмат кўрсатувчи провайдерлар орқали амалга оширишлари мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг юқорида қайд этилган қарорида крипто-актив - бу мулк ҳуқуқи бўлиб, у тақсимланган маълумотлар регистридаги қиймати ва эгасига эга булган рақамли ёзувлар тупламидир.

Ўзбекистон Республикасининг “Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида”ги Қонунига мувофиқ ташкилот раҳбари ҳисоб сиёсати, ички бухгалтерия ҳисоби, ҳисобот ва назорат қилиш тартиби, тўлиқ ва ишончли бухгалтерия ҳисоби, бухгалтерия ҳужжатлари сақланишини таъминлаши шарт.

Шу муносабат билан крипто-активларини ҳисобга олишнинг ўзига хос хусусиятлари ва уларни бухгалтерия ҳисобида тан олиш учун идентификация қилиш хусусиятлари, шунингдек ушбу соҳада ҳужжат айланиш тартиби ташкилот раҳбари томонидан тасдиқланган бухгалтерия сиёсатида белгиланади. Бунда, ҳисоб сиёсатининг асосий тамойиллари молиявий ҳисоботларда операцияларнинг иқтисодий мазмунини ишончли акс эттиришни ва молиявий ҳисоботдан фойдаланувчиларга энг фойдали маълумотларни ошкор қилишни таъминлаши керак.

Хусусан, крипто-активлар билан операцияларни амалга оширадиган ташкилотнинг молиявий ҳисоботида изоҳларида ўтган йил охирида ва ҳисобот даврида крипто-активларининг турлари ва уларнинг қиймати, шунингдек крипто-активларини жойлаштириш пайтида юзага келган мажбуриятлар миқдори ошкор этилади.

Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари (МҲХС) асосида молиявий ҳисобот тузадиган ташкилотлар МҲХСга мувофиқ крипто-активлари тўғрисидаги маълумотларни акс эттиради.

Бухгалтерия ҳисобида крипто-активлари билан операциялар қуйидагиларга мувофиқ расмийлаштирилган бирламчи бухгалтерия ҳужжатлари мавжуд бўлган тақдирда акс эттирилади:

маълумотларни тарқатиш регистрдан рақамли ёзувлар, шу жумладан ақлли-шартнома;

ахборот тизими ва (ёки) аппарат-дастурий комплекс маълумотлари доирасида крипто-активлари билан операциялар амалга оширилади;

крипто-активлари айланмаси соҳасидаги хизматларнинг провайдерлари маълумотлари.

Бирламчи бухгалтерия ҳужжатларида, агар мажбурий реквизитлар мавжуд бўлса, Ўзбекистон Республикасининг “Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида”ги Қонуни талабларига мувофиқ қўшимча реквизитлар бўлиши мумкин.

Крипто активлари ҳақида маълумот уларни олиш усули ва мақсадига қараб крипто-активлари айланмаси соҳасидаги ташкилотларнинг, шу жумладан, номоддий активларни ёки товар моддий захираларни ҳисобга олиш учун мўлжалланган бухгалтерия ҳисобварақларида майнинг билан шуғулланадиганларнинг бухгалтерия ҳисобида акс этади. Бунинг учун ҳисоб-китобларнинг иш режасида крипто-активларининг қийматини ҳисобга олиш учун тегишли ҳисоб гуруҳларида алоҳида ҳисобларни аниқлаш мақсадга мувофиқ. Крипто-активлари айланмаси соҳасидаги ташкилотлар фаолиятининг

фаолиятининг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, крипто-активларининг аналитик ҳисоби уларнинг турлари, идентификация хусусиятлари бўйича амалга оширилиши мумкин.

Агар крипто-активлари номоддий активларнинг бир қисми сифатида таи олиниши шартларига жавоб берса, унда бундай активларни ҳисобга олиш 7-сонли “Номоддий активлар” Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандартлари (БҲМС) томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади (рўйхат рақами 1485-сон 27.06.2005). 7-сонли БҲМС маълумотларига кўра, номоддий активнинг қиймати унинг фойдаланиш муддати давомида амортизация ҳисобига тўланади. Агар номоддий активнинг фойдаланиш муддатини аниқлашнинг иложи бўлмаса, амортизация ставкалари беш йилга белгиланади. Амортизация ажратмалари 7-сонли БҲМС томонидан белгиланган усуллар ва тартибда амалга оширилади. Амалдаги амортизация усули ва номоддий активнинг фойдаланиш муддатини қайта кўриб чиқиш корхонанинг ҳисоб сиёсатида акс эттирилиши шарт.

Крипто-активларини электрон платформаларда ёки хизмат курсатувчи провайдерларнинг бошқа платформаларида (крипта алмашинуви ёки крипто дўкони) крипто активларини айирбошлаш соҳасида сотиш учун сотиб олинган бўлса, ушбу активлар товарлар таркибида энг паст икки смета бўйича - ҳақиқий таннархда (сотиб олиш нархида) ёки 4-сонли “Товар-моддий захиралари” бухгалтерия ҳисобининг миллий стандартида (рўйхат рақами 3259-сон, 30.06.2020) белгиланган тартибда аниқ реализация қилинадиган қийматда акс эттирилади.

Майнинг натижасида яратилган ва кейинчалик сотиш учун мўлжалланган крипто-активлари 4-сонли “Товар-моддий захиралари” БҲМСга (рўйхат рақами 3259-сон 30.06.2020) мувофиқ тайёр маҳсулотга киритилади ва бухгалтерия ҳисобида акс эттирилади.

Худди шундай, крипто-активларидан фойдаланиш мақсади ва вазифасидан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси резидентлари томонидан белгиланган тартибда чиқарилган крипто-активлари ҳисобга олинади. Мисол учун, таъминланган токенлар эмитенти ва уларнинг эгалари ўртасидаги қарз муносабатларини тасдиқловчи инвестициявий токенлар қарз сифатида тан олиниши мумкин.

Бухгалтерия ҳисобида крипто-активларини тан олиш ташкилотнинг мулкӣ ҳуқуқларнинг айрим объектларини олиш ёки уларни бошқа шахсга бериш ҳуқуқлари тугаши муносабати билан тўхтатилади.

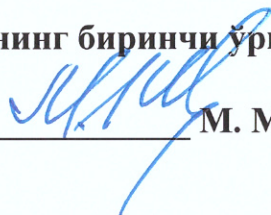
Фаолиятнинг бир нечта турларини амалга оширишда крипто-активлари айланмаси соҳасидаги операциялар бўйича даромадлар ва харажатларни алоҳида ҳисобга олишни таъминлаш керак.

Крипто-активлари билан боғлиқ кўрсатилган хизматлар учун ҳисобварақ-фактура расмийлаштириш ва солиқ имтиёзлари ҳисобини юритиш солиқ ҳамда бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатларига асосан юритилади.

Молия вазири ўринбосари

_____ **Д. Султанов**

Раиснинг биринчи ўринбосари

_____ **М. Мирзаев**